

Ús de la tauleta sensible com a suport a l'aprenentatge de la lectura

Joan Anton Sánchez; Teresa Latorre
Programa d'Informàtica Educativa, 1995

Contingut

INTRODUCCIÓ	2
DESCRIPCIÓ DEL MATERIAL	2
OBJECTIUS I CONTINGUTS	4
ACTIVITATS D'APRENTATGE	5
Activitat nº 1	6
Activitat nº 2	6
Activitat nº 3	6
Activitat nº 4	6
Activitat nº 5	6
Activitat nº 6	6
Activitat nº 7	7
Activitat nº 8	7
Activitat nº 9	7
Activitat nº 10	7
POSSIBILITATS D'APLICACIÓ A L'ESCOLA	7

Introducció

L'aprenentatge de la lectura i l'escriptura és una part fonamental en l'ensenyament. Moltes necessitats educatives que presenten els infants al llarg de la seva escolaritat són fruit d'un assoliment deficient o inacabat d'aquest complex procés d'aprenentatge.

Pensem, que en relació al conjunt d'activitats destinades a l'assoliment de la lectura i l'escriptura, no s'han d'estalviar esforços per a divulgar o crear activitats que el motivin, el reforcin i el facilitin. És en aquesta línia que es presenta aquest projecte que, mitjançant la tauleta sensible, es caracteritza per complementar el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura amb:

- un major grau de motivació.
- un apropament a les eines informàtiques.
- l'adaptació al nivell de coneixements de l'alumnat.
- una major atenció a la diversitat.
- una autoavaluació immediata.

En efecte, aquest projecte, on el llegir es converteix per als infants en un joc d'associar grafies amb dibuixos, pot aportar un major grau de motivació, molts cops imprescindible, en aquest difícil procés d'aprenentatge.

La utilització de la tauleta sensible, sobretot per la seva facilitat d'ús, pot ajudar els infants en el procés de familiarització dels alumnes amb les eines informàtiques i a interioritzar-les com a instruments d'ensenyament i aprenentatge.

En presentar làmines independents i amb un nivell graduat i de creixent dificultat es possibilita que cada infant o grup d'infants pugui treballar d'acord amb el seu nivell de competència respecte a aquests aprenentatges.

Alhora pot possibilitar una major atenció a la diversitat, sobretot amb alumnes que per les seves necessitats educatives especials se'ls fa difícil l'ús del teclat i el ratolí o bé no tenen assolit el procés d'aprenentatge de la lectura, sigui quina sigui l'edat cronològica que tinguin.

Finalment esmentar que el programa informàtic en que es basa aquest projecte permet una avaluació immediata de la lectura de les frases, paraules i grafies que es treballen.

Descripció del material

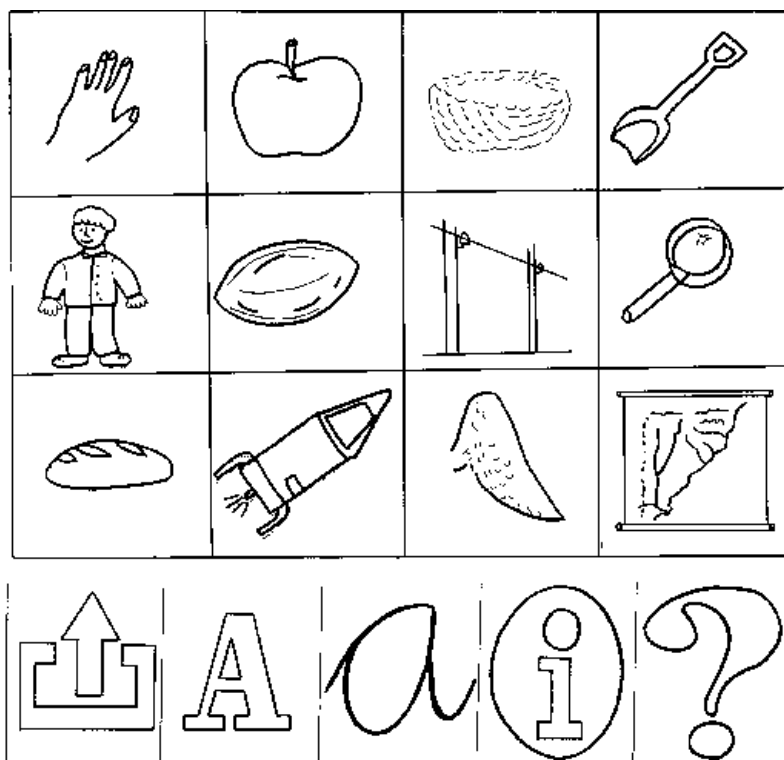
Per al desenvolupament d'aquest projecte es parteix de l'aplicació A PLLEGIR, presentada al Seminari d'Actualització en Tecnologia de la Informació durant el Març de 1993, en el marc del Programa d'Informàtica Educativa.

A l'aplicació A PLLEGIR (P araules) es presentava, amb suport magnètic, una sessió per a la tauleta sensible contenint paraules diverses. Es deixava així oberta la possibilitat de crear-ne d'altres d'acord amb les necessitats de l'alumnat a qui anessin dirigides. Aquest projecte recull aquesta possibilitat i la desenvolupa, tot oferint un programa complet de suport a l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

S'han elaborat 10 làmines amb la següent gradació:

1. Vocals
2. Grafies n, l, p, m.
3. Grafies d, t, r/rr, f, s.
4. Grafies b, c/qu, s, g.
5. Grafies ll, ss, gu, c.
6. Grafies ny, v, z/s, j/g.
7. Grafies qua/que, ix/x.
8. Grafies bl/br, pr/pl, cr/cl, fl, gr/gl.
9. Grafies tx/ig, tj/tg, l-l, ç.
10. Grafies h, r final, lectura de frases.

Totes les làmines tenen la següent estructura:



- 12 dibuixos, que representen paraules amb les grafies o frases que es treballen en aquella làmina.
- A la part inferior de làmina les opcions, representades en forma d'icones:
 - Sortir del programa.
 - Canvi a lletra d'impremta i majúscula (per defecte la lletra que apareix a la pantalla és d'impremta minúscula).
 - Canvi a lletra lligada.
 - Activitats de lectura: a la pantalla de l'ordinador apareix una paraula i l'infant ha de prémer el dibuix corresponent.
 - Activitats de consulta: l'infant prem un dibuix per a saber com s'escriu la paraula corresponent.

Per a accedir a cada làmina, únicament cal col·locar-la a la tauleta i, des del disquet o el directori del disc dur on es tinguin els arxius corresponents, teclejar *PARAULES N.TXT*, on *N* és el número de la làmina.

Partint de l'aplicació esmentada, PARAULES, creada per Joaquim Fonoll, es poden confeir més làmines amb paraules i frases noves. Simplement cal crear un arxiu amb format *.TXT i escriure dotze paraules; a continuació de cadascuna, i en una línia nova, cal afegir un interrogant i la lletra que correspongui. Per exemple: ?A o ?B. D'aquesta manera el material que es presenta en aquest projecte es pot adaptar a diferents situacions educatives.

Objectius i continguts

Continguts Conceptuals	Objectius Didàctics
El llenguatge com a instrument per a representar la realitat present i/o absent.	- Identificar, mitjançant l'adquisició de vocabulari que cada cosa té un nom.
El llenguatge com a sistema: reconeixement a partir de la pràctica que hi ha unes regles per a la construcció de paraules i frases.	- Conèixer que els noms designen persones, animals, coses, accions, qualitats.
L'arbitrarietat del signe lingüístic gràfic.	- Relacionar les combinacions de diferents grafies amb la construcció de paraules diferents.
	- Adonar-se que diverses combinacions de paraules produeixen frases diferents.
	- Ser conscient que una frase o paraula és pot resumir en un dibuix senzill.
	- Adonar-se que el llenguatge escrit respon a una convenció.

Continguts Procedimentals	Objectius Didàctics
<p>Iniciació al llenguatge escrit. Utilització de la tecnologia de la informació i comunicació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ús de la tauleta sensible. - els símbols iconogràfics. - lectura des del monitor de l'ordinador. - experimentació de les eines informàtiques. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconèixer els dibuixos que apareixen a les làmines. - Clicar, a la tauleta sensible, la icona correcta per a realitzar activitats de consulta. - Clicar, a la tauleta sensible, els dibuixos desconeguts. - Llegir les paraules que apareixen a la pantalla de l'ordinador - Clicar la icona correcta, a la tauleta sensible per a realitzar activitats de lectura - Relacionar les paraules i frases que apareixen al monitor de l'ordinador amb els dibuixos corresponents. - Clicar amb el dit el dibuix corresponent a la tauleta sensible. - Clicar, a la tauleta sensible, la icona correcta per a sortir de la làmina.

Continguts Actitudinals	Objectius Didàctics
<p>Interès pel text escrit.</p> <p>L'ordinador com a eina de treball.</p> <p>Cura del material col·lectiu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ser conscients de la importància de saber llegir correctament. - Familiaritzar-se a estones amb l'ordinador com a moments de treball. - Adonar-se de la utilitat de l'ordinador en l'aprenentatge de la lectura. - Tenir cura de l'ordinador i la tauleta sensible.

Activitats d'aprenentatge

Com a orientació global de les activitats es suggereix que, inicialment, els infants premin la icona d'informació per a saber el nom dels dibuixos que apareixen a la làmina; un cop fet això ja poden prémer la icona d'interrogació i relacionar les paraules o frases que apareguin a la pantalla de l'ordinador amb els dibuixos corresponents.

Les activitats que es presenten no necessiten d'una sessió paral·lela d'avaluació, ja que són en si autoavaluatives. L'alumne, quan prem un dibuix que no correspon a la paraula que apareix a la pantalla, obté com a resposta un suau xiulet que el mena a buscar el mot adient.

Activitat nº 1

TÍTOL: les vocals

DESCRIPCIÓ: lectura global i associació de les paraules *dit, ós, nas, cuc, nen, gos, mel, llit, mà, sol, ull, serp*, amb els dibuixos corresponents. Identificació del so vocàlic que hi ha a cada paraula.

MATERIAL: làmina 1, arxiu executable PARAULES 1.TXT.

Activitat nº 2

TÍTOL: grafies *n, l, p, m*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *mà, nen, pa, poma, meló, nau, niu, pal, ala, pala, lupa, mapa*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 2, arxiu executable PARAULES 2.TXT.

Activitat nº 3

TÍTOL: grafies *d, t, r/rr, f, s*

lectura i associació de les paraules *dau, taula, ràdio, pilota, dit, sol, riu, fanal, serra, sis, telèfon, foc*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 3, arxiu executable PARAULES 3.TXT.

Activitat nº 4

TÍTOL: grafies *b, c/qu, s, g*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *botó, maquineta, bolet, camisa, bombó, espasa, tisoires, goma, gat, gos, casa, cuc*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 4, arxiu executable PARAULES 4.TXT.

Activitat nº 5

TÍTOL: grafies *ll, ss, gu, c*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *lluna, tassa, llit, guineu, cistell, guitarra, ocell, pissarra, lleó, circ, àguila, mussol*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 5, arxiu executable PARAULES 5.TXT.

Activitat nº 6

TÍTOL: grafies *ny, v, z/s, j/g*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *muntanya, gelat, onze, pinzell, avió, taronja, gerra, pinya, avet, ganivet, zebra, castanya*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 6, arxiu executable PARAULES 6.TXT.

Activitat nº 7

TÍTOL: grafies *qua/que ix/x*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *quadern, quiosc, vaixell, paquet, quinze, xocolata, quadre, raqueta, maduixa, planxa, peix, quatre*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 7, arxiu executable PARAULES 7.TXT.

Activitat nº 8

TÍTOL: grafies *bl/br, pr/pl, cr/cl, fl*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *llibre, flam, granota, blau, cranc, flauta, clavell, plàtan, regle, trèvol, cocodril, préssec*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 8, arxiu executable PARAULES 8.TXT.

Activitat nº 9

TÍTOL: grafies *tx/ig, tj/tg l·l, ç*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *motxilla, mitjó, eriçó, estoig, fletxa, formatge, cotxe, goril·la, braç, rellotge, llaç, col·legi*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 9, arxiu executable PARAULES 9.TXT.

Activitat nº 10

TÍTOL: grafies *h, r* final, frases amb el mot *hi ha*

DESCRIPCIÓ: lectura i associació de les paraules *helicòpter, penjador, flor, harmònica, hipopòtam, herba, mocador, cantar* i les frases *A la panera hi ha pa, A l'estoig hi ha llapis, Al presseguer hi ha molts préssecs, Al pot hi ha bales de vidre*, amb els dibuixos corresponents.

MATERIAL: làmina 10, arxiu executable PARAULES 10.TXT.

Possibilitats d'aplicació a l'escola

- Dins l'aula ordinària (Parvulari i Cicle Inicial) com un racó d'activitat. D'aquesta manera aquest material es converteix en una eina de suport a l'aprenentatge de la lectura l'escriptura adreçada a tots els infants de la classe.
- A l'aula d'informàtica (Parvulari i Cicle Inicial) com a racó i en combinació amb d'altres programes (Per exemple: Sessions LECTURA del programa ELECTRA, activitats creades amb el programa CLIC, Sèrie Grog del lector de Targes BSP...).
- Dins l'aula ordinària o a l'aula d'informàtica (Cicle Mitjà i Superior), amb l'alumnat amb necessitats educatives especials que no ha assolit el procés d'aprenentatge de lectura. D'aquesta manera el material es converteix en eina d'atenció a la diversitat.
- A l'aula d'educació especial, com a eina de treball específica per a l'aprenentatge de la lectura amb infants amb n.e.e.